

Integrace. Pro naši školu nic nového pod sluncem

Mateřská škola Čs. exilu v Ostravě Porubě má se začleňováním dětí s postižením letité zkušenosti. Na začátku, tedy před více než 25 lety, to byla podle slov její ředitelky PaedDr. Dany Schönové „partyzánska“, na kterou tehdejší školský úřad nechtěl přispět.

stresem. Některé děti nemohou být integrovány, protože velký kolektiv je pro ně nepřijatelný“ popisuje.

Kterým dětem integrace nesvědčí? „Skupina pětadvaceti dětí tří- až šestiletých a jeden pedagog, to je množství zvuků, velké množství situací, které je třeba vnímat a řešit. Pro některé děti je to naprosto nepřehledná mapa sociálních vztahů a rolí.“ vysvětluje ředitelka ostravské MŠ. „Prosadí se jen ti silnější, ostatním pomáhá pedagog. Některé děti si v takovém kolektivu neumí najít své místo a raději pasivně počkají, až pro ně maminka přijde. To jsou ty hodné, kterých si někdy pedagog nevíme. Vířte, jsou takové děti a je mi jich líto. V naší škole je ale nenajdeme. Další děti na sebe naopak tak upozorňují, že je učitelka musí mít neustále na očích. Těch si naopak pedagog všimne a pak je řeší. To je v pořádku. Problémové situace je třeba s dětmi pojmenovat a napravit. Řeší se však to, co se stíhá, a pak vzniká stres, napětí, což nepomáhá ani dětem, ani pedagogům.“

Vyjímečné děti

Jak rodiče dětí s postižením hodnotí začleňování jejich dítěte mezi zdravé vrstevníky? A jak na tuto skutečnost reagují rodiče zdravých dětí? „Nevím, jestli tato otázka je na místě, když spíše hovoříme o skupinové integraci dětí do běžné mateřské školy. Ale ráda odpovím.“ říká Dana Schönová. „V počtu 120 dětí máme asi 40 výjimečných dětí. Jedná se o děti s autismem, dále děti s postižením tělesným, mentálním, zrakovým. Je to těžké pro obě strany. Chtěla bych podotknout, že taková škola je školou pokory, neboť všichni si denně uvědomujeme, jak těžké to někteří rodiče mají a jak je skvělé, že můžeme jít z práce domů – zavřít dveře a problémy jsou pryč. Rodiče zdravých dětí se společně se svými dětmi setkávají s našimi výjimečnými dětmi denně na chodbách, v sátních

a věd, že naše děti nejsou nevychované, že prostě některé věci nemají rády, a tak na ně reagují třeba zvuky. Přitěním. Vyskáním. Někdy se potřebují proběhnout. Prostě, je to tak a je to normální.“

Vyjímečné nejsou jen děti, ale také pedagogové, kteří se na integraci musejí průběžně připravovat. Nestačí jednorázové školení. „Do běžných tříd byly zatím integrovány děti, které již nepotřebují asistenci. Prošli si speciální třídou a speciální pedagog je připraven učitelce kdykoliv být nápomocen. Ve speciálních třídách pro děti s autismem a pro děti s tělesným postižením máme většinu dětí s nárokem na asistenci. V současné době systém neumožňuje více než 3 pedagogy souběžně ve třídě, což je škoda – zatím to řešíme naprosto specificky. Již 14 let máme opakovaně akreditované vzdělávací rekvalifikační programy na rekvalifikaci osobních asistentů, takže naši rekvalifikanti nám pomáhají zajistit individuální přístup k dětem, zapracují se, a tak nám pomáhají šití dobrou praxi dále do škol. Máme pečlivě zpracovaný systém dalšího vzdělávání pedagogů i provozních zaměstnanců, rodičů. Je to osmnáctiletá tradice, kdy pravidelně v rámci různých dotačních titulů získáváme prostředky na vzdělávání.“ popisuje ředitelka MŠ.

Důležitá je i spolupráce provozního personálu. „Samozřejmě, jsou důležitou součástí týmu a opravdu máme skvělý personál. Například s ohledem na počet dětí se speciálními vzdělávacími potřebami máme i požadavky na vaření dietní stravy, kterou nabízíme od prvního dne, kdy nám to legislativa umožnila. Nebyla to jednoduchá cesta, ale jsme na to patřičně hrdí. Máme vynikající kuchyň, která se snaží v rámci všech nutričních doporučení splňovat vše, co je v současné době považováno za správné.“ říká Dana Schönová.

Lehké mentální postižení

V současné době, kdy by se inkluze měla stát realitou českých škol, se hodí mluvit o dětech s lehkým mentálním postižením, které podle některých odborníků, především psychologů, a také podle rodičů těchto dětí nemusí v integrovaném prostředí vůbec být. Co je potřeba pro to, aby integrace těchto dětí probíhala tak, aby z ní děti měly prospěch? „Tyto děti máme ve speciálních třídách,

težké školy zapad do běžné třídy základní školy, samozřejmě umožníme integraci.“ popisuje praxi v MŠ Čs. exilu její ředitelka. „Na druhé straně, pokud rodič dítě zapisuje do speciální školy, do počtu čtyř až osm žáků, není třeba zvyšovat stresovou zátěž dítěte před vstupem do školy a ponecháme ho ve speciální třídě v počtu 10 až 14 dětí.“

Dana Schönová zdůrazňuje, že děti s postižením potřebují zvýšenou péči. „Opravdu děti chráníme. To si často veřejnost neuvědomuje. Dětský kolektiv bývá neúprosný, hodnotí, posuzuje, intrikuje, stejně tak jako kolektiv dospělých. Jistě že pedagog ovlivní sociální klima třídy. Jsou pedagogové, kteří naprosto bráněné a luxusně zvládají dětský kolektiv. Známe je a hluboce se před nimi skláníme. Moc jim přeji, ať se nenechají otrávit a dál šíří svou pedagogickou profesionalitu. Na druhé straně je spousta pedagogů, kteří umějí učit, ale výchovné záležitosti třídy nevládají a nevidí drobné ústrky, kterým jsou jejich děti každý den vystavovány. A to jsou zdravé děti, které mají vytvořeny přátelské vztahy, mají se komu svěřit a často to neudělají.“ Jak mohou tyto složité situace zvládnout děti s lehkým mentálním postižením? Případně s autismem? „Důležitou roli má asistent pedagoga, nezapomněla jsem na ni. Jen bych chtěla upozornit, že taady má co dělat studovaný psycholog, aby zvládla náročnou sociální klima třídy, aby svou dobrou minou pedagogickou podporou neudělala dítěti medvědí službu. Tyhle děti bývají sociálně naivní, takže udělají z nich třídní šaška je velmi snadné. Dvacet let se specializujeme na péči o děti s autismem. Máme tým skvělých odborníků, není to lehká práce. Je to každodenní hledání cesty, protože mezi lidmi s diagnózou porucha autistického spektra je víc

nezralostí v oblasti sociálního chování, které často dětem s autismem brání navázat vztah s dospělými, dětmi. Tam je třeba často vypracovat strategii nácviku. Nejsm přesvědčena, že na to všechno budou běžné školy připraveny. Přitom tam zrovna tyto děti selhávají a tam je prostor pro počáteční škany. Často pak slyšíme, že s autismem je agresivní, přitom počátek je ve velmi nenápadné a dobře organizované škole. Zrovna nyní řeším jednoho našeho absolventa, už je v 6. třídě, na gymnáziu, ztrácejí se mu ve škole věci, spolužáci tak jako kolektiv dospělých. Jistě že pedagog ovlivní sociální klima třídy. Jsou pedagogové, kteří naprosto bráněné a luxusně zvládají dětský kolektiv. Známe je a hluboce se před nimi skláníme. Moc jim přeji, ať se nenechají otrávit a dál šíří svou pedagogickou profesionalitu. Na druhé straně je spousta pedagogů, kteří umějí učit, ale výchovné záležitosti třídy nevládají a nevidí drobné ústrky, kterým jsou jejich děti každý den vystavovány. A to jsou zdravé děti, které mají vytvořeny přátelské vztahy, mají se komu svěřit a často to neudělají.“ Jak mohou tyto složité situace zvládnout děti s lehkým mentálním postižením? Případně s autismem? „Důležitou roli má asistent pedagoga, nezapomněla jsem na ni. Jen bych chtěla upozornit, že taady má co dělat studovaný psycholog, aby zvládla náročnou sociální klima třídy, aby svou dobrou minou pedagogickou podporou neudělala dítěti medvědí službu. Tyhle děti bývají sociálně naivní, takže udělají z nich třídní šaška je velmi snadné. Dvacet let se specializujeme na péči o děti s autismem. Máme tým skvělých odborníků, není to lehká práce. Je to každodenní hledání cesty, protože mezi lidmi s diagnózou porucha autistického spektra je víc

Sesypat děti do jedné třídy? To není integrace!

Dana Schönová v našem rozhovoru zmínila populističnou kampaň, která provází současné inkluzivní změny. „Integrace je skvělá věc, je však třeba na ni připravit celý systém – kvalifikovaný personál, dostatek prostředků. Bez peněz to vážně nejde. Teď se rozjel vlak, nejdě zastavit a my ředitelé čekáme. Máme o děti zájem, jsme rádi, že umíme těmto výjimečným dětem nabídnout možnost rozvíjet své možnosti, věst je k aktivitě. Ne všechny děti budou schopny se vzdělávat, ne všechny děti se naučí číst, psát, počítat. Co je důležité? Nebudou pasivní. Budou samostatně v sebeobsluze, budou mít své oblíbené činnosti,

PaedDr. Dana Schönová (vlevo) říká, že na integraci se učitelé musejí připravovat průběžně.

naučí se jezdit na kole, plavat, lyžovat. Většinu těchto dovedností již u nás v mateřské škole. Až čas ukáže, kde se vývoj našich dětí zastaví, ale přesto jsme rádi, že jsme byli u toho, kdy jsme pomáhali jim i jejich rodičům hledat k sobě cestu, navzájem si porozumět. Inkluze, kde se všechny děti dají do jedné třídy, a předpokládá se, že budou prosperovat, je zbožné přání lidí, kteří mají málo informací, žádné zkušenosti“, uzavírá PaedDr. Dana Schönová. ■

Mgr. Marie Těthalová

PŘIJĎTE NA PSYCHOLOGICKÉ KURZY V PORTÁLU

KURZY S ČASOPISEM PSYCHOLOGIE DNES!
V ROCE 2016 JSME PRO VÁS PŘIPRAVILI NOVÁ TÉMATA:

- 4. 3. **Jak uzdravit zraněné JÁ:** každý zažil někdy trauma, zklamání, bolest. Zbavte se toho! **NOVINKA!**
- 18. 3. **Konec sebepodceňování!:** kurz založený na výzkumech Brené Brown.
- 22. 3. **První dojem nezna druhou šancí:** nonverbální komunikace, řeč těla, sebeprezentace, triky, jak zaujmout.
- 1. 4. **Jak uzdravit zraněné JÁ II:** volně navazující kurz práce se zranující životní situací. **NOVINKA!**
- 5. 4. **Grafologie pro život:** večerní kurz na pokračování. **ZAČÍNÁME**
- 8. 4. **První dojem II – workshop:** prezentační dovednosti. Volně pokračování kurzu. **NOVINKA!**
- 14. 4. **Partnerská komunikace:** večerní kurz nejen pro páry. **NOVINKA!**
- 15. 4. **Naše vztahové vzorce:** v čem děláme chyby a jak zlepšit své vztahy. **NOVINKA!**

INFORMACE O DALŠÍCH TERMÍNECH, CENÁCH A LEKTORECH: WWW.PORTAL.CZ/SEMINARE,
E-MAIL: KURZY@PORTAL.CZ NEBO TEL. 283 028 400.

